

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Vaja mesečno prejem
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

„JUTRA“

Križi in težave nove Romunije

PREREZ SKOZI NAJVAŽNEJŠE PROBLEME.

Med evropskimi državami, ki so se z izidom svetovne vojne najbolj okoristile, je tudi naša sosedna in zaveznica kraljevina Romunija. Iz male države, obsegajoče le Moldavijo, Valahijo in del Dobrudže, je narasla v silo, ki teritorialno nič ne zaostaja za evropskimi velikimi, dasi njeno prebivalstvo še ni doseglo 20 milijonov. Mirovne pogodbe so ji dale vzhodni Banat, Sedmograško, skoraj vso Bukovino, Besarabijo in še ostali del Dobrudže. S tem je bil izpolnjen sen romunskih patriotov in nacionalistov še bolj kakor so pričakovali. Romuni so tako sedaj skoraj edini narod v Evropi, ki je ves združen v svojih državi in izven njenih meja skoraj nima narodnih manjšin. Nekaj Romunov živi le še v Jugoslaviji v Vojvodini in ob ustju Timoka v Srbiji. Prav ta maksimalna izpolnitev nacionalnih težav je pa ustvarila v novi Romuniji dva težka problema: narodne manjšine in različnost sestavnih delov.

Romunske narodne manjšine so trojne: ugrofinske, germanske in slovanske. Madžari žive v zahodnih predelih Sedmograške ter v kolenu pod Transilvanskimi alpami, ki tvori danes dejansko zemljišče središče celotne Romunije. Ti Madžari so t. zv. Seklerji in štejejo preko pol milijona kompaktno naseljenega prebivalstva. Zemljišče srce Romunije je torej čisto madžarsko. Germansko narodno manjšino tvorijo Nemci v Banatu, zlasti v Temešvaru, ki ima še danes nemško večino, ter na Sedmograškem in v Bukovini. Najbolj kompaktno so naseljeni Saksonci, ki mejijo pod Transilvanskimi alpami na Seklerje. Ti tvorijo ostali osrednji zemljišni del nove Romunije. Bili so, kakor Madžari, tam kolonizirani pred stoletji in so tako močni, da o asimilaciji ne more biti nobenega govora, zlasti še, ker so druge vere kakor večinoma pravoslavni Romuni. Slovansko manjšino pa tvorijo Srbi in katoliški Krašovani v vzhodnem Banatu ter deloma še na Sedmograškem, Bolgari v Dobrudži in v južni Besarabiji ter Rusi oziroma Ukrajinci v Bukovini in Besarabiji. V Bukovini je mimo tega še nekaj Poljakov, v Banatu in na Sedmograškem pa Čehov in Slovakov. Najmočnejša slovanska narodna manjšina v Romuniji so vsekakor Ukrajinci, zaradi katerih sovsjetska Rusija ne priznava Romuniji posesti Besarabije in je formalno

najbrže tudi nikoli ne bo. Problem narodnih manjšin v Romuniji je torej zelo zamotan in bo zadajal državi stalno veliko brig.

Trenutno nevarnejši kakor problem narodnih manjšin je pa za to našo sosedo problem narodne stopitve sto in stoletja ločenih in v različnih političnih, gospodarskih, socialnih in kulturnih pravicah se razvijajočih delov v stari Romuniji, Banatu, Transilvaniji, Bukovini in Besarabiji. Dasi razmere, v katerih so živeli transilvanski Romuni pred združitvijo, katere je pisec teh vrst sam imel priliko studirati leto dni, niso bile rožnate, so bili vendar Transilvanci navajeni drugačnih upravnih in političnih metod, kakor oni Romuni v stari državi, ki je imela in ima skoraj v celoti še sedaj vse zunanje znake tipičnega balkanizma. Prvi spopad je bil zato spopad transilvanskih zararistov z dr. Maniujem na čelu z metodami Bukarešte. Končal se je z ustvaritvijo vseromunske zaranistične (kmečke) stranke pod vodstvom Transilvancev (dr. Maniuja, nekdanjega poslanca Romuniov v Budimpešti). Upliv reformističnih tendenc so pa močno zavre partizanske borbe in spori radi prestola v Bukarešti.

Iz teh razmer je nastalo križarjenje, ki je dovedlo naposled celo do rojalistične diktature prof. Jorge, katere posledice še niso popolnoma zabrisane, saj je zaradi njih demisioniral nedavno tudi ministrski predsednik dr. Maniu. V vsem tem moramo tedaj iskati kali gibanja, ki je ustvarilo v novejšem času močan komunizem, na drugi strani pa nacionalistični pokret za debalkanizacijo Romunije. Vodi ga pretežno mladina, zlasti akademska, ki se naslanja na romansko tradicijo zapada. Obe gibanji sta segli tudi v najširše sloje, se radikalizirali in prisilili sedaj vlado Vajda Voevode do proglasitve obsednega stanja v nekaterih mestih in pokrajinah ter do zelo številnih političnih aretacij, omejitve tiskovne in zborovalne svobode itd. Tako skuša sedaj vlada z izrednimi sredstvi zatreti štiri struje romunskega naroda: komunistično, abalkanistično, zaranistično in balkanistično ter ustvariti prisilno enotno linijo, ki je žal v zadnjem bistvu — balkanistična. Se ji bo to posrečilo? To bo pokazala šele bodočnost. Gotovo je le to, da se Romunija še dolgo dolgo ne bo umirila!

Sistematično oboroževanje Madžarske

OSTRA PISAVA PARIŠKEGA »MATI NA«. MADŽARSKA JE DOBILA V ZADNEM ČASU 32 VELIKIH LETAL.

PARIZ, 10. februarja. Včerašnji »Mati na« piše z ozirom na hirtenberško afero s tihotapljenjem orožja in na reakcijo, ki jo je ta afero izzvala v krogih male antante, med drugim sledeče: »Po poročilu, da je bil v Budimpešti sklenjen med predstavniki Nemške zrakoplovne službe in strokovnjaki madžarskega zrakoplovnega ministrstva neki sumljiv sporazum, — to poročilo pa je bilo, kakor doslej sploh vsa, demantirano s strani prizadetih — smo prejeli novo vest, da je bilo pred kratkim poslanih na Madžarsko 32 letal neke velike italijanske znamke. Ta letala, ki so bila prenešana v Avstrijo, so se mirno in brez vsakih ovir spustila na madžarskem ozemlju. Ali odgovorni državniki v resnici ne vedo, da se na ta način kršijo določbe mednarodnih pogodb? Brez uradnih dokazov se mi ne bi spuščali v obsojanje

teh državnikov, morda pa nam bodo čim prej v splošnem interesu o tej zadevi dana potrebna pojasnila.«

PAPENOV NEUSPEHL

BERLIN, 10. februarja. Nemški nacionalci so izjavili von Papenu, da jim razlogi tehničnega značaja ne dovoljujejo, da bi sprejeli njegov načrt volilnega bloka krščanskih in nacionalnih strank. Sedaj se von Papen trudi, da bi ustvaril vsaj volilno skupino samih majhnih desničarskih strank.

BETHLEN APPONYIJEV NASLEDNIK.

BUDIMPEŠTA, 10. februarja. Ob smrti grofa Apponyija je postalo aktualno vprašanje, kdo bo v bodoče zastopal Madžarsko pri Društvu narodov. Splošno se govori, da bo ta naloga poverjena bivšemu ministrskemu predsedniku grofu Bethlenu.

Položaj v Evropi zelo resen

HERRIOTOVA IZVAJANJA V ZUNANJEPOLITIČNEM ODBORU. — TAJNA POGODBA MED ITALIJO, NEMČIJO IN MADŽARSKO. — DE JUVENELOVO BIVANJE V RIMU JE BREZ POMENA.

PARIZ, 10. februarja. Naknadno se doznavajo, kakor poroča poročevalec »Tell Uniona« o predsedniški seji zunanjega zborničnega odbora pod predsedstvom Herriota, da je odbor po končani debati o odnošajih med Italijo in Francijo razpravljaval v glavnem tudi o odnošajih med Nemčijo, Italijo in Francijo. Več poslanec je namreč trdilo, da je bila 7. avgusta lanskega leta sklenjena med Madžarsko, Italijo in Nemčijo ofenzivna in defenzivna pogodba. Na te trditve je Herriot izjavil, da tedaj, ko je odhajal s Quai d'Orsay, še ni nič pozitivnega vedel o tem, obenem pa je priznal, da ni izključena možnost, da obstoji taka pogodba na eni strani med Nemčijo in Madžarsko, na drugi strani pa med Madžarsko in Italijo. Razen tega je Herriot naglasil, da je sedanji zunanje-politični položaj v Evropi zelo resen in je izrazil upanje, da bo narodno-socialistični po-

kret v Nemčiji in predvsem njegova borba proti komunizmu mnogo pripomogel k znatnemu izboljšanju francosko-ruskih odnošajev. V zvezi s tem je Herriot izjavil, da bodo v najkrajšem času imenovani v Moskvi in Parizu pri francoskem in ruskem poslanstvu vojaški atašeji.

PARIZ, 10. februarja. V svojem komentarju o obisku italijanskega poslanika pri ministrskemu predsedniku Daladierju piše »Ordre«, da je vzrok obiska nedvomno demantiranje vesti o tajni vojaški pogodbi, ki naj bi jo sklenile 7. avgusta preteklega leta Italija, Nemčija in Madžarska. V zvezi s tem sta se Daladier in italijanski poslanik baje razgovarjala tudi o položaju, v katerega je zašel uovi francoski poslanik v Rimu, senator de Jouvenel, ki ga je sprejel Mussolini silno hladno. Zdi se, da že nastaja vprašanje, če ima nadaljno de Jouvenelo bivanje v Rimu sploh še kak smisel.

Nemčiji ni mogoče diktirati

IZJAVA VON PAPENA POROČEVALCU »TEMPSA«. — NEMCI SO ZA SPORAZUM S FRANCIJO?

BERLIN, 10. februarja. Državni minister in podkancelar von Papen je dal poročevalcu pariškega »Tempsa« izjavo o sodelovanju in sporazumevanju med Nemčijo in Francijo. Podkancelar je izjavil med drugim, da je sprejel z veseljem v nekem Herriotovem predavanju izrečeno trditve, da so bila svoječasna neposredna pogajanja med Francijo in Nemčijo ponesrečena. »Tudi jaz,« je izjavil von Papen, »sem o tem prepričan. V Nem-

čiji ni prav nobene stranke, ki si ne bi želela sporazuma s Francijo. Uvideti pa morajo tudi Francozi, da Nemčiji 14 let po zaključku vojne ni več mogoče diktirati stvari, ki bi jih tudi francoski narod odklonil, če bi bil v enakem položaju, kakor je današnja Nemčija.« Ob koncu je dejal von Papen, da sili sedanja gospodarska beda oba naroda z vso odločnostjo h končnemu sporazumu.

Prava slika Kolomana Kanye

PARIZ, 10. februarja. Rosenfeld komentira v glavnem socialističnem organu »Populaire« vest o imenovanju Kolomana Kanye za madžarskega zunanjega ministra in pravi: »Človek, ki nosi na sebi toliko odgovornost za pričetek svetovne vojne leta 1914., osebnost, ki zasluzi le prezir, ki je tako aktivno sodelovala pri ponarejanju bankovcev francoske Narodne banke, agent-provokator, ki korumpira jugoslovanske emigrante, je postal še zunanje politike fašistične Madžarske. To potrjuje domnevo, da plašnost, s katero nastopajo Francija in mala antanta v zvezi s hirtenberško afero, samo hrabri razbojnik iz Budimpešte!«

Matsuoka pri Drummondu

ŽENEVA, 10. februarja. Predsednik japonske delegacije pri Društvu narodov poslanik Matsuoka je obiskal generalnega tajnika Društva narodov sira Erica Drummonda, ki ga je opozoril v imenu odbora devetnaestorice, da smatra odbor vse vojaške operacije na Daljnem vzhodu kot nepotrebne in bi utegnile že itak težaven položaj še poostriiti. Matsuoka je odgovoril, da niso napadali Japonci, ki se morajo le braniti proti kitajskim napadom. Na vprašanje glede kitajske suverenosti nad Mandžurijo, Matsuoka ni hotel dati nobenega ustmenega odgovora, temveč je obljubil, da bo odgovoril pisмено. Vsi znaki kažejo, da japonski odgovor ne bo zadovoljiv. Odbor devetnaestorice bo razpravljaval v tem primeru po določilih člena 15., točke 4. ženevskega pakta.

Priprave USA za vojno

LONDON, 10. februarja. Iz San Pedra v Kaliforniji poročajo: Mornariško ministrstvo je sklenilo proučiti stroške, ki bi jih zahtevala preureditev San Pedra v moderno pomorsko bazo. Pristanišče med pomoli in obrambnimi zidovi mora biti tako veliko, da se zavaruje v njem lahko vsa ameriška mornarica. Govori se, da vrhovni poveljnik ameriške mornarice Leigh priporoča ta načrt. Člana komisije, ki ga bo proučevala, bosta tudi kontraadmiral Senn in kapitan korvete Jones. Kompetentne oblasti izjavljajo, da bi realiziranje tega načrta močno povzdignilo narodno varnost v primeru vojne, precej pa bi se prilhranilo tudi na pomorskih defenzivnih ladjah.

NADŠKOF BARSKI V ZAGREBU.

DUBROVNIK, 10. februarja. Nadškof barski in primas srbski g. dr. Nikola Dobrečić se je mudil nekaj zadnjih dni v Rimu. V Dubrovnik je dospel predvčerajšnjim in tamkaj prebil ves dan. Včera jzutraj je dr. Dobrečić odpotoval v Zagreb. Oni, ki so prišli v stik z dr. Dobrečićem trdijo, da je bil nenavadno razburjen in da ni bilo mogoče z njim govoriti niti besedice o znanem škofovskem pastirskem pismu.

ZAGREB, 10. februarja. Barski nadškof dr. Dobrečić je prispel semkaj in posetil nadškofa dr. Bauerja.

ČRNE KOZE V INDIJI.

BOMBAY, 10. februarja. Kljub obsežnim varnostnim odredbam zdravstvenih oblasti je izbruhnila epidemija črnih koz, ki se naglo širi. Doslej je zahtevala že kar 100 smrtnih žrtev.

Dnevne vesti

Drevi ob 18. uri ima mariborski občinski svet svojo drugo letošnjo redno sejo v mestni posvetovalnici.

Smrtna kosa. V Slivnici pri Mariboru je preminila včeraj ga. Ivanka Kolmanova. Pokojnica je bila vzorna in delavna gospodinja in jo bodo preostali težko pogrešali. Pokopali jo bodo jutri dopoldne na domačem pokopališču. Blag ji spomin, žalujočim preostalim naše sozajlje!

Grobovi. V zadnjem času so v Mariboru umrli: Andrej Antonac, okrajni gozdar v pokoju, 57 let; Teodor pl. Soretič, general v pokoju, 74 let; Alojzija Kalškova, žena mesarja, 36 let; Marija Viherjeva, kuharica, 82 let; Kristina Ornikova, viničarka v Počehovi, 62 let; Alojzija Bernhardova, zasebnica, 76 let; Pavlina Toplakova, vdova železničarja, 73 let; Josip Serp, mizar državnih železnic, 61 let; France Strmšek, delavec, 36 let; Neža Vnukova, posestnica, 50 let; Jakob Majcen, posestnik, 52 let in Antonija Terbosova, posestnica na Pobrežju, 64 let. N. p. v m.!

Za pomožno akcijo. Mestno županstvo je v zadnjem času zaznalo, da so se nekatere stranke, ki so se svoječasno upisale v nabiralne pole pomožne akcije mestne občine, da bodo prispevale staro obleko itd. pritožile, da teh predmetov do danes še ni nikdo prevzel. Ker je možnost dana, da so se te stranke pri velikem delu nehote prezrele, jih županstvo vljudno prosi, naj prijavijo vse predmete, ki so namenjeni pomožni akciji, svojim okrajnim predstojnikom, ki bodo poskrbeli, da se te stvari pri njih poberejo in oddajo pomožni akciji mestne občine, ali pa socialno-političnemu uradu na Rotovškem trgu (tel. 27-55).

Akcija za gradnjo lesenih hiš stopa na plan. Sinoči je imel odbor akcije za gradnjo lesenih domov v Mariboru v Narodnem domu svojo sejo, ki jo je vodil predsednik g. Rudolf Tumpej. Poročal je, da je akcija tako daleč dozorela, da se bo pričela gradnja lesenih hišic že letos zgodaj spomladi. Odbor je preskrbel razne načrte in proračune za posamezne tipe hiš od raznih podjetnikov in so stroški najnižje kalkulirani. Ker je v Mariboru zanimanje za gradnjo lesenih domov precejšnje, je odbor sklenil pomagati vsem zanimancem z raznimi informacijami in nasveti, ki jih bodo lahko dobili vsak dan, izvzemši nedelje in praznikov, v klubovi sobi v Narodnem domu dopoldne od 8. do 12. in popoldne od 3. do 7. ure. Odbor opozarja zlasti one interese, ki so se prijavili že lani, da se zaresljivo zglase med uradnimi urami v klubovi sobi Narodnega doma.

Grozote fašistične konfinacije. Te dni so je vrnil iz italijanske konfinacije naš državljan Josip Šturm, ki je bil svoječasno zaposlen v Trstu v tovarni orožja Angelina Bernardonija, ki je dobavljala orožje za tihotapstvo v Jugoslavijo. Takrat je bil Šturm osumljen vohunstva. Osumil ga je njegov gospodar Bernardoni, ki je obenem šef tržaške Ovre (tajne policije) in fašistične organizacije, ki se bavi s špijonažo v sosedni državi, obenem pa je tudi član komisije za konfinacije. Ko so Šturma zaprli, ga je hotel Bernardoni na vsak način prisiliti, da bi priznal, da je bil v vohunski službi in da je izdajal tajnosti tržaške tovarne orožja, kar pa je Šturm odločno zavrnil. Nekega dne ga je v zaporu obiskal celo sam njegov gospodar in obljubljal marsikaj, če bi priznal krivdo. Ko pa je tudi to odklonil, so planili v celico stražniki in ga pretepli, da je omedlel pod udarci. Obsojen je bil nato na konfinacijo in je bil rešen šele pred dnevi po amnestiji. Šturm se je nastanil v Mariboru in pripoveduje razne dogodke in doživljaje polne grozot in trpljenja, ki ga je preživel v konfinaciji.

Koliko pokadimo v naši državi. Lani smo pokadili v naši državi za okroglo 4 milijarde Din cigaret, cigar in tobaka, in sicer 5 in pol milijarde cigaret, 40 milijonov cigar in nad 3 in pol milijona kilogramov tobaka. Na Slovenijo odpade 170 milijonov Din, kar priča, da smo Slovenci strastni kadilci.

Bolniško podporno društvo v Mariboru se je v smislu sklepa izrednega občinskega zbora z dne 29. januarja letos prostovoljno razšlo.

Mariborske kavarnе in restavracije brez godbe. Mariborski kavarnarji in restavratieri so s 1. marcem odpovedali službo godbenikom in bodo tedaj ukinili vse koncerte, in sicer iz razloga, ker občina ni ustregla njihovi želji in znižala koncertne takse. Po prvem marcu torej v naših javnih lokalih ne bo več godbe, brneli bodo le še ventilatorji in izginila bo s tem seveda tudi postavka »koncertne takse«. Tujskega prometa to seveda ne bo pospeševalo, zato bi bilo le koristno, da bi se dosegel zadovoljiv sporazum!

Iz delovanja tekstilnih konkvistadorjev. Nobena industrija se nikoli ni na Slovenskem obnašala tako nesramno, kakor se obnaša mariborska tekstilna, osnovana po vojni po tujcih. Ti ljudje postopajo z našimi ljudmi kakor španski konkvistadorji z Indijanci. Naši delavci in delavke jim niso le fizični, temveč tudi jezikovni sužnji. Večinoma je vse poslovanje konkvistadorjev nemško. Te dni je n. pr. izdala tezenska tovarna »Brüder Bacher & Co.« svojemu izključno slovenskemu delavstvu, ki vse nemišine niti razume, sledeči proglas, ki urejuje delovni čas: Maribor, den 28. I. 1933. Arbeitszeitregelung. Handspuler und mech. Spuler. 1. Schicht, 2 Schicht itd. Nikjer ni ene same naše besede, besede jezika delavcev, odjemalcev in države, v kateri je tovarna! Koliko časa bomo še trpeli to sramoto? Tega konkvistadorstva tekstilnega Izraela mora biti enkrat za vselej konec. Sicer bo pa treba o vsem spregovoriti bolj jasno in započeti s temi ljudmi odkrito borbo.

Sklepi konference izvoznikov sadja. V Beogradu je bila te dni konferenca izvoznikov sadja in grozdja iz vse države, ki so se je udeležili tudi delegati iz mariborskega območja. Razpravljali so o razmerah na sadnem trgu in o uspehih v pretekli izvozni sezoni ter sprejeli ob zaključku nekatere važne sklepe. Izvozu našega sadja naj se posveča večja pozornost, poostri kontrola izvoženega blaga, določi po okrajih čas obiranja in v vsaki občini sestavi posebna komisija, ki naj nadzira pravilno obiranje in pakiranje sadja. Posebna pozornost naj se posveča sklepanju trgovskih pogodb pri izvozu, v sezoni naj železniška uprava stavi na razpolago dovoljno število vagonov in se naj tovarni vlaki ustavljajo tudi na manjših postajah, ki pridejo v poštev za nakladanje sadja. V vseh važnejših sadijskih okoliših naj se v izvozni sezoni uvedejo tudi sezonske telefonske postaje.

V podporni sklad za podpiranje brezposelnih v občini Studenci je daroval ravnatelj tekstilne tovarne Doctor in drug g. Fischer 2000 Din, za kar mu izreka odbor najtoplejšo zahvalo.

Vremensko poročilo s pohorskih vrhov. Pri Senjorjevem domu je kazal davi ob 7. uri termometer 3 stopinje pod ničlo; preteklo noč je padlo na staro 30 centimetersko snežno odejo okrog 4 centimetre novega pršiča; smuka je dobra. Pri drugih postojankah pa so snežne razmere slabe.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Zadnje dni se je nebo zjasnilo, prigrevalo je prijetno zimsko solnce in je zlasti včeraj zadisalo precej po zgodnji pomladi. Davi ob 7. uri je kazal termometer 1,8 stopinjo nad ničlo; minimalna temperatura je znašala davi 1,6 stopinjo nad ničlo; barometer je kazal davi pri 15 stopinjah 742,3, reduciran na ničlo pa 740,5; relativna vlaga 96; vreme je oblačno, piha pa severovzhodnik. Vremenski preroki pravijo, da se bo vreme v nekaj dneh spremenilo.

Kižarka »Emden«, leteči Holanec iz svetovne vojne. Film »Križarka Emden« rekonstruira kos zgodovine vojnega junštva in viteštva. Režiser, avtor in nosilec glavne vloge, Louis Ralph, je uporabil v tem filmu originalne posnetke iz svetovne vojne. Pri filmanju je sodeloval del nekdanje posadke križarke »Emden«. Premiera filma bo v kratkem v »Grajskem kinu«.

Redni letni občni zbor krajevnega odbora Rdečega križa v Mariboru bo jutri ob pol 20. uri v Aljaževi sobi hotela »Orel«. Člani in prijatelji društva vabljeno!

Naše šolstvo. Hitro živimo in hitro napredujemo. Statistični podatki, ta najtočnejši barometer, nam povedo, da je v Sloveniji 2659 učilnic s 149.296 šoloobveznimi otroci. Na eno učilnico odpade povprečno 56 otrok. Skupno je v Sloveniji 3470 temeljnih razredov in vzporednic. Številke nam povedo, da primanjkuje 811 učnih sob. Ker imamo 840 šolskih poslopij, je povprečno na vsaki šoli nezadostno število učilnic. Zato pogostokrat poučujejo v eni učni sobi po dva razreda, kar vpliva kvarno na zdravje šolske dece, kakor tudi učitelstva. Iz zdravstvenega vidika je 306 šol prav dobrih, 345 je dobrih, 143 slabih in 53 neprimernih. Poslopij, ki bi ustrezala vsem predpisom zakona o osnovnih šolah kakor tudi zakonu o zdravstveni zaščiti šolske mladine pa je v Sloveniji še bore malo. Šolskih okrajev je v Sloveniji 25 s 30 nadzorovalnimi okrožji, v katerih opravlja nadzorstvo 18 šolskih nadzornikov. Razrednih učiteljev in učiteljic je skupno 3676.

Ljudski oder uprizori jutri v soboto ob 20. uri zanimivo dramo Hanusa Watzlicka »Živa«. Oder v Zadrudni gospodarski banki.

Dramski odsek društva »Nanos« priredi v nedeljo dramo »Kajin« v Zadrudni gospodarski banki. Pričetek ob 14. uri. Vabljeni vsi prijatelji društva!

Sokolsko društvo Slivnica pri Mariboru priredi 12. februarja ob 15. uri v dvorani Sokolskega doma v Hočah igro »Krst Jugovičev« z dodatno burko »Ženi! Miha«. Vabimo narodno občinstvo, da se v obilnem številu udeleži te »pripititve. Zdravo! — Odbor.

Sokolska četa Radvanje pri Mariboru uprizori v nedeljo 12. t. m. v Pšundrovi gostilni v Spodnjem Radvanju igri: »Kakršen gospod, tak sluga« in »Prepirljiva sosedka«. Sokoli in prijatelji sokolskih odrov iskreno vabljeni! — Zdravo!

Sokolsko lutkovno gledališče Studenci uprizori v soboto 11. t. m. v dvorani g. Špureja burko »Gašperček, dvorni zdravnik«. Starši pridite in pošljite svojo dečo. Predstava bo ob 16. uri.

Zveza zadrug gostilničarskih obrti za dravsko banovino v Ljubljani ima vsak ponedeljek od 9. do 12. ure uradne dneve v pisarni Združenja gostilničarskih obrti v Vetrinjski ulici 11.

Poveljstvo Prostovoljnega gasilnega društva Pesnica se zahvaljuje vsem prijateljem mesta Maribora, posebno trgovcem, kakor tudi domačinom Pesnice, ki so nam s svojim posetom in darili pripomogli do takega lepega uspeha o priliki veselice.

Rdeči križ v Studencih pri Mariboru ima v nedeljo 12. t. m. ob 9. uri v prostori občinskega urada Studenci svoj IV. redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Člani in prijatelji društva so vljudno vabljeni! — Odbor.

Oddaja zakupa restavracije na postaji Čakovec bo potom licitacije 6. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Oddaja del za zgradbo skladišč v Celju bo potom ofertne licitacije 25. februarja t. l. pri inženjerskem oddelku komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Kino Union. Danes zadnjikrat »Triglavske strmine«. Od jutri naprej predvaja najnovejšo in najboljšo operete P. Abrahama »Halo Baby«.

Grajski kino. Danes zadnjikrat »Triglavske strmine«. Od sobote 11. t. m. predvajamo govoreči pomorski vefilm »Križarka Emden«. Ta film prikazuje hrabrost njene posadke v svetovni vojni in njen potop. Križarka »Emden« se je tako junaško borila, da je dal angleški kralj ukaz, naj se v primeru, če je ulove, častnikom v znak njihove hrabrosti ne odvzame orožje in se z njimi postopaj vljudno in z vsem spoštovanjem.

Pri razdraženih žvcih, glavobolu, nespianju, utrujenosti, pobotosti, tesnobnosti imamo v naravni »Franz Josefovi grenčici domače sredstvo pri roki, da največja razburjenja, ki imajo svoj vzrok v slabi prebavi, takoj preženemo.

Nezgoda. Ko se je vračal sinoči proti domu upokojeni strojevodja Albert Holter, je na poledeneli poti v Magdalenski ulici padel in si zlomil levo roko. Z rešilnim avtom so ga spravili v bolnišnico.

Narodno gledališče

Repertoar.

Petek, 10. februarja. Zaprt.

Sobota, 11. februarja ob 20. uri »Švejk«. II. del. Red C.

Nedelja, 12. februarja ob 15. uri »Pri belem konjičku«. Znižane cene. — Ob 20. uri »Švejk — drugi del«.

Zanimiv večer bo nudila naslednja dramska premiera — Aschev »Bog naščevanja«, ki je eno najboljših del židovske literature. Režira VI. Skrbinšek, ki igra tudi glavno ulogo. V ostalih ulogah: Mlekuševa, ki v ulogi hčerke Rilkele debitira na mariborskem odru, nadalje Zakrajškova, Udovičeva, Gorinškova, Savinova, Starčeva, Dragutinovičeva, Furijan, P. Kovič, Grom in Gorinšek.

Djuka Trbutović gostuje v torek 14. t. m. kot ritmojster Koltay v Abrahamovi opereti »Viktorija in njen huzar«. Opozorjamo ponovno na to gostovanje priljubljenega operetnega tenorja. Nabavite si vstopnice!

Pri lenivosti črevesja, boleznih jeter in žolča, odebelelosti in protinu, katarju želodca in črevesja, obolenju danke odpravi naravna »Franz Josefova« grenčica zastajanje v trebušnih organih hitro in brez bolečin. Dolgoletne izkušnje po bolnišnicah uče, da uravnja »Franz Josefova« voda izborna delovanje črevesa. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Grajska klet. Danes zvečer sveže morske ribe: branzino, oradi, dental, calamari, zrezek sanpiero, brodeto s polento, polenovka.

Svojega najboljšega prijatelja v zmoli ustrelil. Predsinočnim se je dogodil v Krčevini pri Ptujju žalosten dogodek. Posestnik Jakob Čulen iz Krčevine je v zmoli ustrelil svojega najboljšega prijatelja, oskrbnika Franca Slaniča, ki je bil namenjen k njemu v družbi svoje hčerke in dveh tovarišev na obisk. Čulen je zasiljal okrog 20. ure zvečer neki šum za hišo in se podal ven oborožen z lovsko puško. Ker je videl za hišo neke senčje misleč, da so vlomilci, nameril puško in sprožil. Zadel je v hrbet svojega tovariša, ki se je zgrudil na tla mrtev. Čulen se je po nesrečnem in žalostnem dogodku takoj podal k orožnikom in prijavi, kaj je storil. Tragična smrt oskrbnika Franca Slaniča je vzbudila splošno sočustvovanje.

Ukradeni otroški čevlji. Mesarju Antoru Ravnjaku iz Radvanja je sinoči nekdo ukradel par otroških čevljev, vrednih 50 Din, ki jih je imel zavite v papir in obešene na kolesu, katero je za trenutek pustil pred neko hišo na Kralja Petra trgu.

V rokah pravice. Te dni je bil v Varaždinu izsleden na podlagi tiralice in aretiran 28letni brezposelni delavec Franjo Šanjek, ki ima na vesti več vlovov in tatvin, ki jih je izvršil v Mariboru. Varaždinska varnostna oblast je včeraj aretiranega Šanjeka izročila tukajšnji mestni policiji, kjer ga sedaj zaslišujejo.

Za šalo sta se pograbila sinoči v neki gostilni v Vetrinjski ulici brezposelni delavec Ivan Marčič in neki moški. Pri tem pa jo je pošteno izkupil Marčič, ki je med suvanjem padel in se tako hudo poškodoval na glavi, da so morali poklicati reševalce, ki so ga spravili v bolnišnico.

Mladi begunci. Upraviteljstvo tukajšnjega banovinskega dečjega doma je prijavilo mestni policiji, da so davi, ko so šli v šolo, pobegnili štirje gojenci, in sicer 12letni učenec III. razreda osnovne šole Emil Mastnak, 12letni učenec V. razreda Alojzij Satler, 11letni učenec Miro Vidovšek in 12letni učenec VI. razreda Karl Meznarič. Mladi begunci so vsi enako oblečeni, in sicer v sive zametaste obleke, zelenkaste pelerine in volnene sive čepice. Upraviteljstvo banovinskega dečjega doma prosi mestno policijo, naj pobegle dečke izsledi in jih odda dečjemu domu.

Stanovski ponos.

Sobarica kuharici: Ena izmed naših mora iz liše.

Kuharica: Kar vi poidite. Kuhati je umetnost, dočim zna pomagati gospe pri brezuspešnem zatiranju starosti vsake.

Mesine davščine

V letošnjem proračunu je predvidenih nad 12 milijonov, ki jih bodo dale mestne davščine. — Kuluk je črtan.

Glavni vir, iz katerega črpa mestna občina svoje dohodke, so občinske davščine. V letošnjem proračunu je predvidenih 12 milijonov 24.000 Din, ki jih bodo dale davščine mestni blagajni. Pri kalikuliranju sta mestno knjigovodstvo in finančni odbor v polni meri upoštevala današnje gospodarske razmere in plačilno zmožnost davkoplačevalcev ter pričakuje, da bo letošnji efekt davščin dal predvideni uspeh.

V lanskem proračunu so nekatere davščine prinesle manjši, druge pa zopet večji efekt kot je bil predviden. Iz računskega sklepa za leto 1932 posnemamo, da znaša primanjkljaj na občinskih taksah 50.000 Din pri tržnini 32.554 Din pri sejmishni pristojbini 30.140 Din, pri občinskih dokladah 122.805 Din, pri trošarini na žganje 133.218 Din, pri trošarini na pivo 253.288 Din, pri pasjem davku 26.894 Din, dočim znaša pribitek pri tehtarini 50.133 Din, pri prenosni Din 123.172 Din, pri vinski trošarini 73.838 Din, pri gostaščini in kanalščini 563.912 Din, pri prirastkarini 389.930 Din, pri raznih dohodkih pa 186.766 Din.

Na zaostanku pa so občinske takse 11.429 Din, najemnina vojašnic 30.304 Din, najemnina realke 340.000 Din, občinske doklade 1 milijon 38.000 Din, prenosna 51.223 Din, vinska trošarina Din 362.799, trošarina na žganje 13.725 Din, gostaščina in kanalščina Din 1 milijon 61.294, trošarina na pivo 55.383 Din, davščina na vozila pa 186.593 Din. Da bo mestna občina hitreje iztirjala te zaostanke, je uvedla prisilno upravo pri

posameznih dolžnikih. Skupno ima iztirjati mestna občina iz lanskega leta 3 milijone 677.311 Din na taksah, davščinah in drugih dohodkih.

V letošnjem letu bo pobirala mestna občina naslednje občinske pristojbine, doklade in samostojne davščine: tržnino, ki bo dala mestni blagajni 600.000 Din, sejmishno pristojbino, ki bo dala Din 75.000, plovmino, ki bo dala 9.000 in tehtarino v znesku 100.000 Din. Samostojne občinske davščine bodo dale: davščina na prenos nepremičnin iz pogodb med živimi 225.000 Din, davščina na vino in vinski mošt 1.800.000 Din, davščina na žgane alkoholne pijače, likerje in spirit 100.000 Din, davščina na pivo 400.000 Din, davščina na šampanjec 20.000 Din, gostaščina 3 milijone 510.000 Din, kanalščina 1 milijon 620.000 Din, vodarina 1 milijon 80.000 Din, vodarina okoliških občin 100.000 Din, večja poraba vode 660.000 Din, vodomerščina 150.000 Din, občinska uvoznina 900.000 Din, davščina na vozila 250.000 Din, pasji davek 90.000 Din, prirastkarina 50.000 Din, opominarina in rubež 15.000 Din, razni drugi dohodki pa 20.000 Din.

Davščina na vino se je povišala za 50 par pri litru in bo letos pobirala mestna občina 150 par od litra vina, od litra vinskega mošta pa 100 par. V gostilniških obratih se priznava 1½ odstotni odbitek kot kalo. Letos se je znižal pasji davek od 200 Din na 150 Din. Kuluk, ki je prinesel lani mestni blagajni okrog 400.000 Din, je pa črtan.

psihologije in pedagogike. Objasniti psihoanalitičnega gibanja in njeni vrstni, individualni psihologiji, je določila 2 predavanji. Za obe je naprosila našega priznanega domačega učenjaka za duševne slove, univerz. profesorja dr. R. Bujasa iz Zagreba.

Njegovo ime je močno utrjeno v znanstvenem svetu. Znani so njegovi znameniti izsledki iz mnogih poprišč psihološke vede; n. pr. podmena o barvah, psihološka raziskovanja občutkov in čustev, posebna dela o sugestiji in hipnozi in vrsta drugih. Na mnogih znanstvenih kongresih je učeni predavatelj uveljavil

že v diluvijalni dobi. Diluvij pa je prav nasprotno od terciarja, v diluviju je naše kraje namreč pokrival večni led in sneg, favna in flora sta se izpremenili, v zvezi s tem pa tudi način človekovega življenja. V diluviju so namreč nastopale ledene dobe, ko je bilo pri nas vse pokrito z ledeniki. Med ledenimi dobami, ki jih je bilo po mnenju učenjaka Pencka vsaj 4, pa so nastopale takozvane predglacialne dobe, ko je zopet pritisnilo južno vreme — in so se začeli ledeniki tajati, tedaj so nastajali veliki potopi. V zadnji predglacialni dobi se v naših krajih prvič s sigurnostjo zasledi človeka.

V začetku je človek živel pač popolnoma preprosto, kaj mu je služil za orodje in orožje skupaj, razen tega je imel za lov še oster kamen ali kaj sličnega. Le sčasoma je sam začel obdelovati kamen, in ta doba se imenuje kamena doba. Z ozirom na izdelovanje orodja in orožja in pa radi napredka kulture sploh, delimo kameno dobo na tri manjše poddobe z manjvažnejšimi odseki: Starejša kamena doba ali paleolitik, srednja kamena doba ali mezolitik in mlajša kamena doba ali neolitik. Paleolitik se deli na starejši in mlajši, paleolitik z stopnjami po francoskih najdiščih: chelléen, acheuléen, moustérien, ter mlajši paleolitik z stopnjami: aurignacien, solutréen, magdalénien. Spoznali pa bomo to dobo, ako si pogledamo njene posebnosti in pa bore malo najdb, ki jih hrani naš muzej iz te dobe.

Človek je bil v paleolitski dobi predvsem lovec in ribič. Tako se je preskrbel z dovoljno hrano, kajti razen sadežev, ki mu jih je nudila narava sama in pa divjačine, ni imel tedanj človek nobene posebne hrane. Poljedelstvo in živinoreja se pojavita šele v mlajši kameni dobi. S tem, da se je moral človek boriti z živalmi, pa se tudi ni pomelku-

sloves svojega dela in izrednih sposobnosti. Metoda njegovega znanstvenega dela, ki pripoznava kot znanstveno merilo le izsledke prirodnoznanstvenega izkustva, poizkuša osvetliti i psihološke pojave z žarko lučjo ob neposrednem poizkusu razčiščenega razuma. S takega stališča ocenjuje tudi psihoanalizo ter njeno vrst individualno psihologijo, ki prav danes prikazuje katastrofalni defekt: to so njuni prevzeti propovedniki, ki v nedogled proizvajajo zanimivo mešanico Talmuda ter poslastne književnosti za samce.

Prof. dr. Bujas prikazuje povsem objektivno sliko psihoanalize ter tolmači konflikte, ki se razvijajo med zavestjo in podzavestjo, z empiričnega stališča.

Za vsakega izobraženca pa so taka predavanja nujno potrebna, da, dolžnost, ker mu odpirajo nova obzorja ter mu odgovarjajo na najgloblja vprašanja duševnega dogajanja in mu kažejo svetlo pot iz zagat duševne okrnjenosti, zaostalosti in nemoči.

Sokolstvo

Nov nečuvjen napad na Sokolstvo

Izredna seja Sokola Maribor III.

Predsinočnjim je imel upravni odbor Sokolskega društva Maribor III. izredno sejo, na kateri je društveni starosta br. Lojze Struna uvodoma poročal o novem grdem napadu na Sokolstvo in Tyršem, ki je bil izvršen v noči na torek preteklega tedna. Neznani zlikovci so namreč vdrli na društveno letno telovadišče v Aškerčevi ulici in naslikali z oljnatno barvo na oblačilnico dve slovenski trobojnici, na vrata pa napisali: »Dol s Tyršem, ki je pest!« V svoji zlobi niso pustili pri miru niti na zidu naslikanega Sokola, ki so ga pomazali s črno barvo. Na vsaki strani pa so naslikali ponovno slovenske trobojnice in napisali na desni strani: »Dol s Sokoli, ki so hlapci režimala!«, na levi pa: »Živela svobodna Slovenija!« V nadaljnjem svojem poročilu je starosta ožigosal zlobno početje prenapetežev, ki na tak način izlivajo svoje sovraštvo do sokolske organizacije ter predlagal, naj upravni odbor javi zadevo banski upravi, sokolski župi in sokolski zvezi. Njegov predlog je bil soglasno sprejet.

Sledile so nato ostale točke dnevnega reda seje in je odbor sklenil prirediti letošnji javni nastop takoj drugo nedeljo

po tomboli, t. j. dne 14. maja popoldne na društvenem letnem telovadišču. Izdelan je bil tudi celotni program bodočega dela, ki bo posvečeno v prvi vrsti propagandi in širjenju sokolske misli. V ta namen bo društvo priredilo več izletov v okolico in tam tudi javno nastopilo.

Sokolsko društvo Studenci pri Mariboru, dramski odsek vprizori 18. in 19. februarja v režiji br. Makarja znano Golarjevo kmečko komedijo »Dve nevesti«, ki je na mnogih diletantskih odrih dosegla lep uspeh. Igra bo v Sokolskem domu pri običajnih cenah, obrakrat ob 20.

Sport

Četrty dan tekme FISE. Včerašnji dan tekem FISE je bil posvečen slalomu za gospode. Proga je bila izredno težka in res trda preizkušnja za najboljše vozače. Start je bil v višini 1905 m. Vsak tekmovalcec je moral progo dvakrat prevoziti. Najboljši čas v obeh tekih je dosegel Seelos (Avstrija) z 2:29.8, 2. Daubler (Nemčija) 2:38.3, 3. Lantscher (Avstrija) 2:39.8, 4. Steuri (Švica) 2:40.7, 5. Furrer (Švica) 2:41.1, 6. Prager (Švica) 2:42.1. Jugoslovani Praček, Katnik in Zingerlin so se plasirali na 44. odnosno 47. in 49. mesto. Praček je prevozil progo v času 4:35.9, Katnik pa 4:54.4. Zingerlin pa je prišel kot zadnji na cilj. Startalo je skupo 49 tekmovalcev. Oficielna ocena v kombinaciji smuka in slaloma za gospode je naslednja: 1. Seelos (Avstrija) 92.30 (za smuk) in 100 (za slalom) skupaj 192.30 točke; 2. Steuri (Švica) 94.83 in 93.33; 3. Furrer (Švica) 96.96 in 93.07; 4. Zogg (Švica) 185.37; 5. Lantscher (Avstrija) skupaj 184.65; na 43. mesto se je plasiral Praček (Jugoslavija) 68.31 in 54.36; 46. Katnik (Jugosl.) 58.35 in 50.93, na 49. mesto pa Zingerlin (Jugosl.) 54.05 in 41.23 točke. Danes bodo še slalomsko tekme za dame. Istočasno pa bo tek na 18 km.

Medklubski odbor LNP, službeno. V nedeljo 12. t. m. bosta na igrišču ISSK Maribora ti-le tekmi: Ob 13.30 prijateljska tekma ISSK Maribor rezerva:SK Rapid rezerva in ob 15. prijateljska tekma ISSK Maribor I:SK Rapid I. Službeno-joči odbornik g. Fišer.

Odbor za delegiranje sodnikov pri MOLNP, službeno. Nedeljski tekmi sodita: ISSK Maribor rez.:SK Rapid rez. g. Bizjak, ISSK Maribor I:SK Rapid I g. Nemeč.

posodice. Razen kosti jamskega medveda pa so se našle tudi kosti raznih drugih živali, ki so prebivale v paleolitiku le na tako visokih krajih kot je Potočka zijalka na Olševi. Druga in trdejša priča človekovega bivanja v tej jami pa so artefakti ali praskalca iz kostenine. Ta so človeku služila predvsem v lovske potrebe. Po artefaktih sodeč lahko rečemo, da spada jama v aurignaciensko dobo, torej v mlajši paleolitik. Važna pa je jama tudi radi tega, ker se do sedaj, kakor že omenjeno, niso našli nikjer sledovi poseljenosti Slovenije v paleolitski kameni dobi.

Naslednja kamena doba se v marsičem razlikuje od paleolitika. V mezolitu ali srednji dobi kamna se namreč pojavijo poljedelstvo, živinoreja, platnarstvo in prve lončene posode, kar se v naslednji, mladokameni dobi izpopolni in je neolitik torej podlaga nadaljnjega razvoja kulture ljudi naših krajev.

Dočim je bil paleolitski človek predvsem lovec, ribič, ter samec, se način njegovega življenja v neolitu popolnoma izpremeni. Dasi je še vedno lovec, si vendar postavi koč, ki je prej ni poznal in biva skupno z družino ob domačem ognjišču. V zvezi s to izpremembo pa se je izvršila tudi druga, namreč misel o posmrtnem življenju človeka. V tej dobi se pojavi tudi pokopavanje mrličev v grobove. Sedaj je človek bival že v kočah, začel je gojiti poljedelstvo in v zvezi s tem tudi živinorejo. Posode si je delal iz ilovice s prasto roko in jih krasil z geometrijskimi ornamentami, ki so ponekod posnemali liste ali živali, s katerimi je še v tej dobi prišel mnogo v stike. Dočim je bilo v paleolitu naše ozemlje le malo poseljeno, se v tej dobi pojavila velika množina neolitskih najdišč, kar uriča o gosti naseljenosti in obenem o dovornosti naših krajev.

(Se bo nadaljevalo.)

Prof. dr. Bujas o psihoanalizi in individualni psihologiji

Predavanja v Ljudski univerzi v soboto 11. in nedeljo 12. t. m.

Morda še ni bilo na svetu tolikanj silnega gibanja znanstvenega hotenja, ki bi utegnilo udariti svojemu obdobju pečat svoje podobe in svojega pomena, kakor ga gledamo v psihoanalitičnem gibanju, njegovi metodi in svojevrstnemu načinu zdravljenja duševnih zablod in obolenj.

Delo izredne važnosti je storila Ljudska univerza z nameščenjem cikla iz

Bojan Grille:

Starine v mariborskem muzeju

Ogled arheoloških najdb iz Podravja in okolice.

V začetku leta 1903 je bilo v Mariboru ustanovljeno »Zgodovinsko društvo«. Namen ustanovitve tega društva je bil, da se raziskuje Spodnja Štajerska. Delovanje društva je bilo tako povoljno, da je bilo ustanovljeno tudi »Muzejsko društvo«, ki naj bi zbiralo najdene arheološke predmete in tudi z lastnim razkopavanjem raziskovalo Podravje v predzgodovinski, kakor tudi v rimski in slovanski dobi. Kmalu se je nabralo v Mariboru dosti arheološkega gradiva, in sedaj je bilo treba dobiti primernih prostorov za znanstveno ureditev in namestitvev predmetov. Tudi tej želji društva je bilo ustreženo, Maribor je dobil v meščanski šoli prostore za namestitvev zbirke; čez 7 let pa tudi svoj lastni muzej, v katerem so danes nameščene bogate in redke najdbe iz Podravja. Letos je torej 30letnica ustanovitve »Zgodovinskega« in »Muzejskega društva«, ki sta največji znanstveni organizaciji v Mariboru. Ob priliki skorajšnje tridesetletnice društva, naj v tem spisu opišem najvažnejše in najlepše arheološke najdbe, ki jih hrani mariborski muzej.

Ako primerjamo zgodovino razvoja naše zemlje z razvojem človeka in njegovega udejstvovanja na zemlji, bi se galsi njegovi prvi početki v diluviju, morada tudi v terciarni dobi razvoja naše zemlje. Tercijarna doba je doba popolnoma tropičnega podnebnja, vulkanskih izbruhov in tropičnega rastlinstva v Srednji Evropi. Ako torej rečemo, da je človek v terciarni dobi, je to samo »mor-dac, dognano pa je, da je bival človek

Radislav Rudan

Svakinja

Tedaj je vzkalilo v njenem srcu prvo sovraštvo do nje, ki ji je stala na poti in ji zapirala dohod do solnca. Iz drobne, plahe kali je raslo v mladiko, iz mladike v drevo, ki jo je objelo in zajelo vso do zadnjega kotička razbolene duše. Nič več ni videla svoje sestre. V Malki je zrla črno zlo, ki iztega proti njej svoje ostre kremplje, da ji iztrga plod njene krvi. Tega zla jo je bilo strah; proti njemu so se bojevale vse njene razbičane misli. Iz dneva v dan je rasel ta boj, dokler ni dorastel v strašno željo in iz želje v hotenje in načrt...

»Moja pot mora biti prosta! Če že ne zaradi mene, mora biti zaradi nje, ki je v meni,« je sklenila.

Stopila je k Ludi in mu dejala:

»Ona mora s pota!«

»Kdo?« je vprašal z grozo, kakor bi predobro ne razumel njene misli.

»Malka...« je siknila.

Luda je prebledel.

»Mora!« je ponovila. »Za obedve ni prostora.«

»O Bog!« je kriknil Luda, »ne pogubi moje duše! Iz greha v greh me vodiš. Kam misliš?«

»Hočem,« je zahtevala Hana, »da bodi najin otrok najin tudi pred svetom. Tvoj je in tvoje ime mora nositi. Zato mora izginiti vsaka ovira. Vsaka, razumeš!«

»To je božja, ne najina stvar,« je ugovarjal Luda.

»Če je taka njegova volja, bo storil sam. Midva nimava pravice izpreminjati njegovih načrtov. Malka je bolelna, ne bo mi rodila naslednika. Tvoj bo ostal na Rongovini. Tvoj bo moj in naš nadaljevalec.«

»Moj, ha!« se je blazno zarežala Hana. »Pankrt naj bo? Nikdar! Komu naj ga naprtim? Koga naj obdolžim? Ljudje ga bodo hoteli poznati, sodišče bo terjalo njegovo ime. Ali naj imenujem tebe? Ob živi ženi?«

Luda se je zgrozil. Bled kakor stena je stal pred njo in ni vedel, kaj bi. Strah ga je bilo prvega in drugega.

»Zato mora s pota! Mora!« je zahtevala Hana.

»Stori, kakor hočeš,« je kriknil Luda in zbežal. Šel je v gostilno in se napil, da bi v vinu potopil moro, ki ga je težila in mu pila kri in mozek. Pijan do nezavesti se je vračal pozno v noč domov. Ves svet je plesal pred njegovimi očmi. Iz vsakega kota se mu je režal nasproti krvav in izonegavljen obraz hudobca, ki se mu je pačil in rogal:

»Njo bi bil vzel. Pa si jo vzel. Sedaj imaš.«

»Molči, spakal!« se je zadržal v noč in se zagnal proti hudobcu. Toda ta se je umeknil, in Luda je butnil ob zid in se zvrnil. Besno je bil okoli sebe in rjul:

»Pusti me! Ne vzemi mi duše!«

Pokleknil je, sklenil roke kakor bi molil, in prosil:

»Prizanesi mi!«

Dvignil se je, kakor da bi ga bil hudobec uslišal, napel vse svoje moči, se zavlekel v klanico, zaril v listje in zaspal.

Tam ga je našel zjutraj Luka, zmajal z glavo in vzdihnil:

»O Bog, prizanesi nam! Reši nas!«

Potem se je sklonil k spečemu in ga predramil. S krvavimi očmi ga je pogledal Luda, kakor bi ga ne poznal. Starec pa mu je zapretel in dejal:

»Luda, Luda, kaj bo iz nas. Greh se je zplodil v naši hiši. Razdrli jo bo.«

Luda ga je pogledal in se je prestrašil njegovih besed.

»Kaj misliš? O kakšnem grehu se ti blede?« je vprašal.

»O mutastem, ki pa ne bo ostal mutast,« je odgovoril starec.

»Govoriš, kakor bi iz Svetega pisma bral,« je dejal Luda in se dvignil. Ves zbit in zlomljen je stal pred Lukom.

»Ti pa živiš kakor ni zapisano,« je odgovoril starec.

»Kakor morem,« se je zadržal Luda. »Kaj se vtikaš v stvari, ki se te ne tičejo. Skrbi zase! V grob že lezeš.«

»Ti pa v pogubo,« je odvrnil Luka. »Greh in zlo si prinesel k hiši.«

»Našel sem ga že tu,« je zamrmral Luda.

»Vanj sem padel kakor večča v ogenj.«

Obrnil je starcu hrbet in odšel po poslu.

Luka je strmel za njim in molil: »Prizanesi nam, o Gospod, prizanesi! Oče naš, kateri si v nebesih...«

Hana je kovala svoje črne naklepe. Rana jutra so jo našla bedeco v samotni dekliški sobi.

(Se bo nadaljevalo.)

Deset zapovedi italijanskega fašizma

Skavtom, prijateljem dolgega življenja in drugim, ki že imajo svoje zapovedi, da se po njih ravna, so se pridružili zdaj še fašisti in dobili smo tudi 10 fašističnih zapovedi. V spomin 10letnice ustanovitve fašistične milice so določili fašisti 10 zapovedi za njene člane, glasečih se:

1. Pomni, da fašist in član milice ne verujeta v trajni mir.

2. V ječi prebiti čas je vedno zaslužen.

3. Domovini služiš, če stojiš na straži, čeprav le pri bencinskem sodu.

4. Tvoj tovariš je tvoj brat, ker s teboj živi in misli, kakor ti.

5. Puška in torbica za naboje so ti dane, ne da bi jih obrabil, temveč hranil do vojne.

6. Ne reci nikoli, da te plačuje vlada, ker plačuješ ti, vlada je pa taka, kakršno si si želel in kakršne uniformo nosiš.

7. Disciplina je solnce armade, brez nje ni vojakov, temveč samo zmešnjava in poraz.

8. Mussolini ima vedno prav.

9. Če zakrivi prostovoljec disciplinski prestop, ne more biti zanj nobene obzirnosti.

10. Eno ti mora biti najdražje: Ducejevo življenje.

To je res najmodernejša vzgoja ljudi in narod, ki vzgaja svoj naraščal v takem duhu, ima gotovo sijajno bodočnost.

Norosti ženske mode

Barbara Hutton, newyorška dedinja milijonov, je zelo ekscentrično dekle. Za vsako ceno hoče biti originalna. Nedavno se je pojavila v neki newyorški družbi s črno pobarvanimi in lakriranimi nohti. Kljub svojim črnim nohtom je imela, razumljivo, nešteto oboževalcev. Pri pomniti pa je treba, da vse te oboževalce najbrže bolj privlačujejo njeni milijoni, kakor pa njeni črni nohti. — V neki pariški modni trgovini se prodajajo

umetne obrvi in trepalnice, ki so prišle v modo pred nekaj meseci in sedaj že skoraj izginejo z modnega trga, ker so se izkazale kot nepraktične. Njihova napaka je namreč ta, da se prerade odlepljajo. Toda trgovina si je znala pomagati. Sedaj je dala v promet umetne obrvi in trepalnice, ki se vzdržijo na obrazu polne tri tedne in se more dama, ki jih nosi, v tem času neovirano kopati in umivati. In tako so se na pariških ulicah in v zabaviščih pojavile zopet dame n. pr. v zeleni obleki, z zelenimi obrvmi in zelenimi trepalnicami. Edina težava je zaenkrat še to, da mora dama kar tri tedne nositi svoje toalete v isti barvi, kakor jo imajo obrvi in trepalnice.

V smrt iz ljubezni do otroka.

Londonski listi poročajo o pretresljivi rodbinski tragediji, ki je razburila vso javnost. Samomor sta izvršila namreč ugledni polkovnik Holloway in njegova soproga. Najdena sta bila v svoji spalnici s prestreljenima glavama pred fotografijo majhne srčkane deklice, svoje hčerke, ki je umrla točno pred dvema letoma. Preiskava je pokazala, da starša nista mogla preboleti izgube svoje edinke in sta ji prostovoljno sledila na oni svet. Polkovnik Holloway je najprej po dogovoru ustrelil svojo ženo, ki ima le drobno rano na senu, nato pa je nastavil cev puške še sebi v usta in mu je strel raznesel vso glavo.

Neprestano potujejo okrog sveta.

V Londonu je prispel pred dnevi neki Bittlebank iz Charlestona v Južni Karolini, ki ima za seboj že 13 potovanj okrog sveta in je prepotoval v vsem okrog 1.6 milijona kilometrov. Bittlebank je star 74 let in trdi, da je potovanje njegova strast in da se ima baš tej strasti zahvaliti, da je doživel čil in zdrav tako veliko starost. Pri tem pa se še prav dobro počuti. Novinarjem je med drugim dejal: »Potovanje je skrivnost, kako more človek ostati vedno mlad.

Jaz bom potoval še vedno naprej, dokler ne bom, Bog ve kje in na katerem kontinentu, nekega dne umrl.« — Skoraj prav tak svetovni potnik je tudi neki Malcolm Macleaner, geolog iz Redrutha v angleški grofiji Cornwall. On sicer ne potuje zaradi zabave, temveč poslovno, toda za seboj ima doslej že okrog 1.3 milijona kilometrov. Devet mesecev v letu potuje in le tri mesece preživi na Angleškem.

Avstralski divjak o »belih sužnjih.«

Te dni se je vrnil neki angleški misionar iz avstralskih pragozdov v Melbourne in pripeljal s seboj tudi nekega divjaka, ki ga je bil krstil in ki mu je bil zelo vdan. Ta divjak je tako prvič prišel v vlemesto in zato ni čudno, da so se novinarji takoj zanimali za njegove utise. Avstralski domačin je izjavil, da so belci sužnji — ure. Kamor koli je prišel, povsod je videl ure in zopet le ure: na železnici, v uradih, na cestnih križiščih, v trgovinah, v gostilnah, na cerkvah itd. Vsak belec ima uro in se neprestano ravna po njej. Divjak je k temu pripomnil: »Beli človek ne je, kadar je lačen, temveč tedaj, ko mu to zapove ura; on ne gre spat, kadar je zaspan, temveč se ubogljivo vleže, ko mu to zapove njegova ura!« To opazovanje je napravilo na tega divjaka najgloblji utis. Vsi čudeži moderne tehnike ga niso tako začudili kakor dejstvo, da se mora vsemogočni beli človek pokoriti tako majhni stvarci kakor je ura...

Bolničarke se ne smejo šminkati.

Bolničarke v budimpeštanskih bolnišnicah so dobile te dni prepoved, da se ne smejo šminkati ne mazati svojih ustnic z rdečilom. Vsaka bolničarka, ki se ne bi pokorila tej naredbi, bo takoj odpuščena iz službe.

Domislisce ženske objestnosti.

V Londonu se sedaj mnogo govori o neki novi modi, ki jo je uvedla lady Malchettova. Mlada aristokratinja je

sprejela svoje goste, ki jih je povabila na čaj, v pyjami in s sandalami na bosih nogah. Zato pa je imela lakirane prste na nogah. Angleške dame so to »praktično« modo takoj pričele oponašati. — Te dni je prišla v Londonu neka prav tako nora dama na idejo, da je peljala svojega bolnega psička na sprehod v HydePark v otroškem vozičku. Ker je bila ta dama pač lady, ni bila niti aretirana niti ni nihče v tem videl kaj nespodobnega, temveč je njena norčija naslednjega dne že postala splošna moda. Mnogoštevilne »odlične« dame so vozile vse naslednje dni svoje zdrave in bolne pinče na sprehod v otroških vozičkih.

Drži besedo.

Dva pijanca se prigugata iz krčme in prvi pravi: Pod častno besedo si zeni obljubil, da ne prideš nikoli več zvečer pijan domov, pa si zopet pijan.

— Že res, toda obljube nisem prelozil, ker se ne vračam zvečer, temveč zjutraj.

»Oprostite mi, kar stavil bi, da je število 9. bila moja kabina.«
»Nesramno! Ali ne vidite, da je to naša hišica za week-end?«

Mali oglasi

Razno

NAGELJČKE.
Šopka, vence, Kličite telefon 27-66 Jemec, vrtnarstvo, 179

NAKUP IN PRODAJA
vsakovrstnega rabljenega orodja, železnine, medenine, bakra, svinca, cinka, peči, štedilnikov, rabljenih avtomobilov, avtoplaščev itd. Justin Gustinčič, Tattenbachova ul. št. 14. 261

Kupujte svoje potrebščine pri naših inzerentih!

Stanovanje

SOBO IN KUHINJO
oddam vpokojencu. Pobrežje, Zerkovska cesta 24. 454

ODDAM SNAZNO OPREMLJENO SOBO
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, nasproti kolodvoru. Naslov v upravi »Večernika«. 437

ZASEBNO DVO- IN TRISOBNO STANOVANJE
s kopalnico in verando oddam. Vprašati Maribor, Smetanova ulica št. 54, v gostilni. 406

V našem

V NAJEM

iščem dobro ldočo gostilno ali bufet v Mariboru, okolici ali okraju Maribora. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Samski gostilničar«. 435

Prodaj

PRODAM

več glasovirjev, kitar, citer, violin, lauto, fotoaparator, mlečni posnemačnik, pohištvo obleke itd. po najnižji ceni. Grajska starinarina, Trg :vobode 1. 416

Dve veliki Lutzovi peči

uporabni za pisarne, dvorane ali bančne prostore

ceneno na prodaj

Interesenti naj se zglasijo v upravi »Večernika« dneвно med 9. in 10. uro.

PRODAM

po zelo ugodni ceni družinsko hišico v solčni legi. Spesovo selo ob gozdu 5, Pobrežje pri Mariboru. 399

NA PRODAJ

omara za obleko in perilo v zelo dobrem stanju. Vprašati v Dr. Karl Verstorfskovi ulici št. 6, II. nadst. vrata 19. 193

Proti gotovini se prodajo globoko znižani ceni

10 spalnic

8 jedilnic

pri inventuri izločeni modeli, vendar v prvovrstni kvaliteti.

»WEKA« Maribor, Aleksandrova c. 16